

OTON FRIDERIK BUCHHEIM (1641-1664)

Bil je enajsti ljubljanski škof. Rodil se je 3. 4. 1604 na Dunaju, prav tako kot Scarlichí v vojaški družini. Na Dunaju je študiral filozofijo in pravo, v Rimu pa dve leti teologijo. Leta 1627 je postal komornik papeža Urbana VIII., bil že prej kanonik v Salzburgu, od leta 1630 oziroma 1631 pa v Halberstadtu in Passau. Leta 1641 je bil imenovan za ljubljanskega škofa, vendar se v Ljubljani ni mnogo mudil; obdržal je namreč kanonikat v Salzburgu in Passau ter često potoval v Rim. Kljub pogosti odsotnosti, ko je ljubljansko škofijo najprej upravljal generalni vikar Filip Terpin in za njim ljubljanski prošt, pičanski ter nato trzaski škof Franc Maksimilijan Vaccano, je škofijo redno vizitiral in razmere v njej dobro poznal. Ob sporu z ljubljanskim kapituljem je temeljito preučil škofijsko arhivsko gradivo, skoraj gotovo pa tudi nanovo zasnoval ureditev škofijskega arhiva. Bil je velik prijatelj umetnosti; dal je na primer sezidati nov grad v Goricanah, dozidati drugo nadstropje škofijskega dvorca v Ljubljani in ga docela obnoviti. Umrl je 3. 4. 1664 v Passau.

LITERATURA:

1. Die Bischöfe des Heiligen Römischen Reiches 1648 - 1803. Ein biographisches Lexicon, izd. Erwin Gatz, Berlin 1990.
2. HC IV., str. 213.
3. ŠBL II., geslo Puchheim.
4. France Martin Dolinar, navedeno delo pri škofu Scarlichiju (5).
5. France Martin Dolinar, navedeno delo pri škofu Scarlichiju (6).

VIRI:

Poleg spodaj popisane delo serije Škofje vsebuje nekaj pomembnejšega gradiva za škofa Buchheima zbirka listin, pa tudi naslednji fondi in serije NŠAL:

1. KAL, zlasti f. 38/11-14; 56/30; 57/52-65; 63; 66/3; 70/1-6; 75/5, 12; 77/5, 39; 80/13; 85/12; 97/16, 27; 100; 101; 111/2; 120/9, 17; 121/7, 17; 122/15; 123/16, 22; 136/9; 137/2; 138/10; 142/14.
2. ŠAL, serija Vizitacije, f. 2/2.
3. ŠAL, serija Sinode, f. 1/7.
4. ŠAL, serija Škofijski inventarji, f. 1/5.
5. ŠAL, serija Škofijski protokoli, f. 2/4.
6. ŠAL, serija Formularji, f. 1/1; 2/5.

10 3 1641D

Pismo ljubljanskega kapitlja cesarju Ferdinandu III., glede spora s kranjskim vicedomom Orfejem grofom Strassoldom v zvezi s pečatenjem in inventiranjem premoženja umrlih škofov.

Izvor: KAL.

nemščina gotska kurziva
koncept original

11 3 1641

Ukaz cesarja Ferdinandu III., v katerem ljubljanskemu kapitlju naroča, naj novo imenovanemu škofu Otonu Frideriku grofu Buchheimu ali njegovemu pooblaščenцу izroči, potem ko bo ta prinesel konfirmacijsko listino in podpisal reverz, enega od obeh inventarjev škofijskih premičnin in nepremičnin; drug inventar naj kapitelj pošlje dvorni komori Notranjeavstrijske vlade.

Izvor: KAL.

nemščina gotska kurziva
čistopis prepis

12 3 1641

Pismo kapitlja cesarju Ferdinandu III. v zvezi z izpraznjenju ljubljanske prostije: po smrti prošta Petra pl. Lauschenhofa je kapitelj že izjavil - za vsakega od obeh predlaganih kandidatov posebej -, da sta Janez Adam Kaisal, dekan, in Adam Sontner, kanonik, primerna za prostijsko mesto; kapitelj čaka na cesarjevo odločitev.

Izvor: KAL.

nemščina gotska kurziva
čistopis original

Kraj nastanka Leto Mesec Dan
Ljubljana 1641 4 4

13 3 1641-1655

Pisma Giuseppeja Mecholija iz Rima.

V KAL, f. 77/5 se leta 1656 Giuseppe Mecholi omenja kot skofov agent v Rimu.

Korespondenca škofa Buchheima je v KAL - poleg f. 100 in f. 101, ki obsegata 5 tehničnih enot/ skatel - raztresena po celem fondu; na robovih pisem so marsikje Buchheimove opombe.

obseg: 44 pisem

italijansčina

čistopis original

14 3 1642D

Prosnja Adama Klementa, oskrbnika Pfalza v letih 1623-1629, za odpust preostanka dolga iz let oskrbnništva pod škofom Scarlichijem .

nemščina

gotska kurziva

čistopis

original

15 3 1642

Prevoz skofovega pohistva in drugih osebnih stvari iz Salzburga prek Beljaka do Ljubljane; vsebuje prošnjo za spregled mitnin in prepustnico.

nemščina

gotska kurziva

čistopis

original

obseg: 3 spisi

- 16 3 1642
Opomin duhovniku Primožu Kosu iz Kranja, naj preneha živeti v konkubinatu.
latinsčina
koncept original
Kraj nastanka Vrbovec Leto Mesec Dan
1642 5 20
- 17 3 1643
Korespondenca med skofom, deželnim upraviteljem Kranjske in Andrejem Vidmarjem, varuhom otrok in dedičev Janeza Kristofa Huchbarja (Kuchbarja), v zvezi s sporom zaradi skofijskega vrta /gospostvo Pfalz/, ki je bil že pod skofom Scarlichijem odvzet varovancem Gregorja Houmana in dosmrtno podeljen omenjenemu Huchbarju, sedaj pa je zopet zapadel skofiji.
nemščina gotska kurziva
koncept original
Kraj nastanka Ljubljana Leto Mesec Dan
1643 4 22
- 18 3 1643
Opomin duhovniku Andreju Lassbergerju, dušnemu pastirju v Lipi /Lind na Koroskem/, da bo izgubil službo in beneficij ter ga bo zadela kazen, če ne bo prišel na ljubljansko sinodo, se opravičil ter opustil razne nepravilnosti in tudi slabo podeljevanje zakramentov.
latinsčina
čistopis prepis
Kraj nastanka Ljubljana Leto Mesec Dan
1643 4 19

- 19 3 1643
 Dekret cesarja Ferdinanda III., v katerem skofu naroča, naj z vso resnostjo nastopi zoper konkubinat svojih beneficiatov in duhovščine na Kranjskem.
 nemščina gotska kurziiva
 čistopis original
 Kraj nastanka Leto Mesec Dan
 Gradec 1643 6 17
- 20 3 1645
 Dekret cesarice Marije, v katerem članom deželnih stanov Kranjske sporoča, da potuje na Dunaj in da upravo notranjeavstrijskih dežel prepušča Notranjeavstrijski vladi v Gradcu; naroča jim, naj se v svojih zadevah obračajo na graske tajne svetnike.
 nemščina gotska kurziiva
 čistopis original
 Kraj nastanka Leto Mesec Dan
 Gradec 1645 7 1
- 21 3 1646
 Pisma N. N. iz Rima.
 obseg: 5 pisem
 italijansščina

- 22 3 1646-1649
Pisma Janeza Andreja pl. Stemberga iz Ljubljane.
obseg: 8 pisem
italijanscina
čistopis original
- 23 3 1648
Pismo opata Andreja Bonarettija della Ca... iz Ancone (?).
obseg: 1 pismo
italijanscina
- 24 3 1648-1653
Korespondenca v zvezi z župnijo Planina pri Sevnici oziroma Sv. Vida na Planini; vsebuje tudi pismo generalnega vikarja ljubljanske škofije in pičanskega škofa Frančiška Maksimilijana Vaccana ter pisma planinskih dušnih pastirjev Filipu Terpinu, braslovškemu župniku in komisarju ljubljanskega škofa za sotesko, savinjsko ter salesko dolino, in Marku Dolinarju, kanoniku in generalnemu vikarju ljubljanske škofije.
Na župnijo Planina pri Sevnici oz. Sv. Vida na Planini v obravnavanem obdobju se nanašajo še spisi v KAL, f. 139/14 (za 1558-1675, a nepopolno!) in predvsem v ŠAL, serija Gornji grad - patronat, f. 31. Kosi korespondence Filipa Terpina so raztreseni po KAL.
nemščina gotska kurziva
latinščina
čistopis original

- 25 3 1649
 Zapisnik z zaslisanja prič v procesu zoper Primoža Surico (Suri-
 za, Schuriza), duhovnega pomočnika v župniji sv. Pavla na Vrhniki
 -- fragment.
 latinsčina
 Kraj nastanka Vrhnika Leto Mesec Dan
 1649 1 8
- 26 3 1650
 Prošnja Sebastijana Pichlerja, vikarja v Pliberku, Filipu Terpi-
 nu, župniku v Braslovčah in komisarju ljubljanske škofije, naj
 dovoli njegovemu duhovnemu pomočniku Martinu Volaniču (Wolaniz)
 odsotnost s sinode v Ljubljani.
 latinsčina
 čistopis original
 Kraj nastanka Pliberk Leto Mesec Dan
 1650 4 27
- 27 3 1650
 Patent cesarja Ferdinanda III. zoper preklinjanje, priseganje,
 bogokletje, vedeževanje, čarovništvo, zakonolomstvo in konkubi-
 nat.
 velikost v cm: 52,5 X 38,5
 cesarjev pečat
 nemščina
 Kraj nastanka Gradec Leto Mesec Dan
 1650 12 12

28 3 1653

Pismo cesarja Ferdinanda III., v katerem sprašuje ljubljanskega prošta Janeza Andreja Stemberga, dekana in ves kapitelj za mnenje o picanskem skofu Francu Maksimilijanu Vaccanu, kandidatu za novega sufragana ljubljanske škofije; skof Buchheim je bil namreč prosil za novega pomožnega škofa, ker je breme škofije zanj postalo pretežko.

Izvor: KÁL.

nemščina gotska kurziva

čistopis original

Kraj nastanka Leto Mesec Dan
Gradec 1653 7 30

29 3 1654

Spor med župnikom v Laskem, Janezom Krizostomom pl. Belmontejem, tudi titularnim skofom v Rosani/Rosena, Roseau, Rosario?/, in nekaterimi podložniki laske župnije zaradi izmikanja plačilu desetine od vinogradov in ajde: razsodba v korist pl. Belmonteja (verso); cesar Ferdinand III. ukazuje podložnikom, naj spoštujejo razsodbo (recto).

duplikat

nemščina gotska kurziva

čistopis prepis

30 3 1654

Pisma Martina Bürkha, skofovega komornega strežaja, iz Ebersdorfa in Dunaja.

obseg: 10 pisem oz. fragmentov pisem

nemščina gotska kurziva

čistopis original

- 31 3 1655
 Pogodba med skofom in Martinom Ettnauerjem, dr. obojega prava in
 registratorjem deželnih stanov, po kateri je dr. Ettnauer nas-
 tavljen za konzistorialnega registratorja "in iudicio",
 Prepis pogodbe je v KAL, f. 97/16.
 nemščina gotska kurziva
 čistopis original
 Kraj nastanka Leto Mesec Dan
 Ljubljana 1655 4 24
- 32 3 1661
 Pisma Hermana Matija pl. Attemsa iz Vrbovca in Ljubljane.
 obseg: 30 pisem
 italijansščina
 čistopis original
- 33 3 1662
 Vabilo skofu s strani Mihaela Santterja, rektorja jezuitskega
 kolegija v Ljubljani, na praznovanje godu sv. Franciška Ksaveri-
 ja.
 latinsščina
 čistopis original
 Kraj nastanka Leto Mesec Dan
 Ljubljana 1662 11 26

- 34 3 1662
 Ukaz deželnega glavarja Kranjske /Volfa Engelberta grofa Auer-
 sperga/ N. N., naj v osmih dneh pošlje poročilo zaradi revizije
 beneficija, ki ga je zahteval škof Buchheim.
 nemščina gotska kurziva
 ostalo prepis
 Kraj nastanka Leto Mesec Dan
 Ljubljana 1662 1 9
- 35 3 1663
 Pisma Germanika pl. Turrija iz Ljubljane.
 obseg: 4 pisma
 italijanscina
 čistopis original
- 36 3 1664
 Ljubljanski kapitelj pise cesarju Leopoldu I. o smrti skofa
 Buchheima; za novega skofa priporoča tedanjega ljubljanskega
 prošta Germanica grofa Turrija.
 Izvor: KAL.
 nemščina gotska kurziva
 koncept original
 Kraj nastanka Leto Mesec Dan
 Ljubljana 0 0 0

37 3

1664

Spor ljubljanskega kapitlja z deželnim vicedomom /Eberhardom Leopoldom Ursinijem grofom Blagajem/ in deželnim glavarjem Kranjske /Volfgangom Engelbrehtom grofom Auerspergom/ glede pravice do pečatenja in inventariziranja zapuščine umrlega skofa Buchheima ter hranjenja skofovega testamenta; vsebuje tudi pismo dekana ljubljanskega kapitlja Janeza Ludvika Schönlebnega cesarju Leopoldu I.

Izvor: KAL. Glede spora prim. KAL, f. 38/11-12, 39/26 in 56/30!

nemščina gotska kurziva

Kraj nastanka
Ljubljana

Leto Mesec Dan
1664 8 5

38 3

1664D

Pismo Jožefa Karla Terlingerja v zvezi z odlogom vrnitve Hermana Matija pl. Attemsa, passauskega kanonika, iz Rima.

latinsčina

čistopis prepis

*Kopje izdelano za škofjstvo kubiško v času
škofa Buchheima; 1657.*